

Innviðaráðuneytið
Mál nr. 172/2022

Reykjavík, 4. október 2022

Efni: Umsögn TM trygginga hf. („TM“ eða „félagið“) um frumvarp til laga um breytingu á umferðarlögum nr. 77/2019.

Vísað er til draga að frumvarpi til laga um breytingu á umferðarlögum nr. 77/2019 sem birt voru í samráðsgátt stjórnvalda þann 22. september sl. Með frumvarpinu eru lagðar til breytingar á ýmsum greinum laganna og má segja að tilefni breytinganna sé einkum af tvennum toga. Annars vegar er verið að leiða í lög efni fimm tiltekinna Evrópugerða og hins vegar breytingar sem byggja á tillögum starfshóps um smáfarartæki. Umsögn þessi snýr eingöngum að atriðum sem tengjast hinu síðarnefnda.

I. Nauðsyn á skýrri afstöðu til skráningar- og váttryggingarskyldu flokka vélknúinna ökutækja.

Með frumvarpinu er mælt fyrir um nýjan flokk ökutækja, svokallaðra smáfarartækja. Er *smáfarartæki* skilgreint sem lítið vélknúið ökutæki sem telst hvorki létt bifhjól né reiðhjól og er hannað til aksturs á hraða frá 6 km/klst upp í 25 km/klst. Er tiltekið að undir þessa skilgreiningu falli t.d. vélknúið hlaupahjól og tvíhjóla ökutæki á einum öxli. Í skýringum með frumvarpinu segir svo að ekki þyki ástæða til að skilgreina flokk *smáfarartækja* nánar í lögum og að nánari flokkun þeirra eftir gerð og eiginleikum verði að finna í reglugerð ráðherra.

Félagið álítur mikilvægt að í frumvarpinu liggi ljós fyrir afstaða löggjafans til þess hvernig fari með skráningar- og váttryggingarskyldu slíkra tækja. Í lögum um ökutækjatrýggingar nr. 30/2019 segir í 1. mgr. 2. gr. að þau gildi um lögmæltar ökutækjatrýggingar og skaðabótaábyrgð vegna tjóns sem hlýst af notkun *ökutækja*. Í 3. gr. laganna er *ökutæki* skilgreint sem „skráningarskylt ökutæki samkvæmt umferðarlögum.“ Meginregla laganna er sú að *ökutæki* í þessum skilningi falli undir skaðabótareglur laganna og að á eigendum *ökutækja* hvíli váttryggingarskylda. Um sérstaka undantekningu frá váttryggingarskyldunni er kveðið á um í 1. mgr. 11. gr. laga um ökutækjatrýggingar en þar segir að *létt bifhjól í flokki I* samkvæmt umferðarlögum séu undanþegin váttryggingarskyldu. Framsetning laganna er því sú að skráningarskylda ökutækja samkvæmt umferðarlögum stjórnar því hvort *ökutæki* teljist váttryggingarskylt samkvæmt lögum um ökutækjatrýggingar nema lög mæli fyrir um sérstakar undanþágur.

Í 1. mgr. 72. gr. núgildandi umferðarlaga er mælt fyrir um skráningu ökutækja en þar segir að eigandi *vélknúins ökutækis* ber ábyrgð á skráningu þess í ökutækjaskrá og að skráningarkerki sé sett á það áður en það er tekið í notkun. Sérstaklega er kveðið á um að *létt bifhjól í flokki I* séu undanþegin skráningarskyldu. Í 2. mgr. 72. gr. er kveðið á um að ráðherra skuli kveða á um í reglugerð um undanþágu frá skráningu ökutækis sem ætlað er til aksturs á afmörkuðum skilgreindum svæðum, svo og ökutækis sem ætlað er til aksturs utan almennrar umferðar. Með öðrum orðum afmarkast undanþága frá skráningarskyldu sem ráðherra skal mæla fyrir um við ökutæki sem eru notkuð með tilteknum hætti en ekki tiltekna flokka ökutækja. Í 3. mgr. 72. gr.

er síðan ekki að finna sérstakar heimildir til ráðherra til að kveða frekar á um undanþágu frá skráningarskyldu nema vegna tímabundins aksturs. Í skýringum greinargerðar með frumvarpi sem síðar varð að núgildandi umferðarlögum nr. 77/2019 segir að byggt verði á því meginstefnuviðmiði að öll vélknúin ökutæki séu skráningarskyld að undanskildum léttum bifhjólum í flokki I.

Í reglugerð um skráningu ökutækja nr. 751/2003, sem síðast var breytt með reglugerð 1515/2020, segir í 1. mgr. 1. gr. að skylt sé að skrá bifreið, létt bifhjól, torfærutæki, rafknúð dráttartæki og dráttarvél áður en ökutækin eru tekin í notkun. Sama eigi við um eftirvagn bifreiða eða dráttarvélar að tiltekinni gerð. Eigi þarf þó að skrá vinnuvél sem ætluð er til aksturs utan almennrar umferðar og eftirvagn bifreiðar á beltum eða dráttarvélar sem nær eingöngu eru notaðar utan opinberra vega. Athygli vekur að létt bifhjól eru tilgreind sem skráningarskyld skv. reglugerðarákvæðinu þrátt fyrir að umferðarlögin mæli sérstaklega fyrir um að létt bifhjól í flokki I séu undanþegin skráningarskyldu.

Í 3. gr. reglugerðar nr. 1244/2019 um ökutækjategyggingar er kveðið á um að eftirvagnar og vinnuvélar sem eru skráningarskyld samkvæmt umferðarlögum séu ekki vátryggingaskyld samkvæmt lögum um ökutækjategyggingar.

Eins og áður sagði er smáfarartæki skilgreint sem vélknúð ökutæki. Miðað við það sem áður sagði um inntak 72. gr. umferðarlaga þá er þar gengið út frá að meginstefnuviðmið laganna er að vélknúin ökutæki séu skráningarskyld. Eins og áður er rakið hefur það og þá afleiðingu að ökutækið er vátryggingarskyld samkvæmt lögum um ökutækjategyggingar nema sérstaklega sé kveðið á um annað. Hér verður ekki lagt mat á hvort smáfarartæki eigi að vera vátryggingarskyld ökutæki samkvæmt lögum um ökutækjategyggingar eða ekki en lögð á það áhersla að sem skýrast sé kveðið á um það í umferðarlögum og/eða ökutækjategyggingarlögum hvernig fari með vátryggingarskyldu einstakra flokka vélknúinna ökutækja eins og gert er t.a.m. í tilviki létttra bifhjóla í flokki I.

II. Skilin milli ólíkra flokka vélknúinna ökutækja.

Miðað við núverandi skilgreiningu umferðarlaga á léttu bifhjóli í flokki I í 28. tölulið 1. mgr. 3. gr. laganna og skilgreiningu frumvarpsins á smáfarartæki getur verið vandkvæðum bundið í öllum tilvikum að sjá hvort ökutæki teljist létt bifhjól í flokki I eða smáfarartæki. Það fyrrnefnda er vélknúð ökutæki á tveimur, þremur eða fjórum hjólum og ekki hannað til hraðari aksturs en 25 km/klst. Það síðarnefnda telst aftur á móti ekki létt bifhjól en er hannað til aksturs á hraða 6 km/klst upp í 25 km/klst. Ef mismunandi háttarnisreglur eiga að gilda um notkun ólíkra flokka ökutækja; ef mismunandi reglur eiga að gilda um skráningarmál og vátryggingaskyldu ólíkra flokka ökutækja o.s.frv. er nauðsynlegt fyrir bæði almenning og stjórnvöld að bæði sé einfalt, fyrirsjáanlegt og alveg skýrt í hvaða flokk sérhvert ökutæki fellur.

Virðingarfyllst,

f.h. TM trygginga hf.

Gestur Óskar Magnússon
lögmaður